

ግንቦት 16 ቀን 2003 ዓ.ም

ዳኞች፡- ሐገሥ ወልደ

አልማው ወሌ

ዓሊ መሐመድ

ነጋ ዱፍሃ

አዳነ ንጉሴ

አመልካች፡- የስልጤ ዞን ምርመራና ክስ ዐቃቤ ህግ ቃሲም ባዴ - ቀረቡ

ተጠሪዎች፡-1. አቶ ጌታቸው አስራት - ቀረቡ

2. አቶ አመነ ድሪባ - ቀረቡ

3. አቶ ሰንበቶ ጃራ - አልቀረቡም

4. አቶ ፋንታሁን ዘውዴ - አልቀረቡም

5. አቶ አድነው ያዕቆብ - ቀረቡ

መዝገቡን መርምረን የሚከተለውን ፍርድ ሰጥተናል፡፡

ፍ ር ድ

ጉዳዩ የቀረበው አመልካች የደቡብ ብሔር ብሔረሰቦችና ህዝቦች ክልል ጠቅላይ ፍ/ቤት የሰበር ችሎት የሰጠው ውሳኔ መሠረታዊ የህግ ስህተት ያለበት ስለሆነ በሰበር ታይቶ ይታረምልኝ በማለት ያቀረበውን የሰበር አቤቱታ አጣርቶ ለመወሰን ነው። ጉዳዩ የተጀመረው በዳሎቻ ወረዳ ፍ/ቤት ነው። ለወረዳው ፍ/ቤት የወረዳው መርማሪ ከሣሽ ዐቃቤ ህግ ተጠሪዎች በወንጀል ህግ አንቀጽ 32/1/ሀ እና በወንጀል ህግ አንቀጽ 686 ንዑስ አንቀጽ 2 የተመለከተውን በመተላለፍ በዳሎቻ ከተማ ዐ1 ቀበሌ ልዩ ስሙ ሰሊም ሰፈር ከሚባለው አንደኛ ተከሣሽ ለመኖሪያ ቤት የተፈቀደለትንና የሰራውን ቤት አላግባብ ለመሰረተ ክርስቶስ አማኞች በመጸለያነት እንዲጠቀሙበት በመስጠቱ በርካታ የእምነት ተከታዮች ተሰባስበው ከግንቦት 22 ቀን 2001 ዓ.ም ጀምሮ እስከ ግንቦት 30 ቀን 2001 ዓ.ም ከቀኑ ሁለት ሰዓት ጀምሮ እስከ ምሽቱ ሶስት ሰዓት ከፍተኛ ጩኸት በማሰማትና በድምጽ ማጉሊያ መሣሪያ በመጠቀም የሁከት ማድረስ ወንጀል ፈጽመዋል በማለት ክስ አቅርቧል። ተጠሪዎች ክስን ክደው ተከራክረዋል። የስር ፍ/ቤት ዐቃቤ ህግን ማስረጃ ከሰማ በኋላ ተጠሪዎች መከላከያ ማስረጃ እንዲያቀርቡ ብይን ሰጥቷል። ተጠሪዎች የመከላከያ ምስክርቻቸውን አቅርበው አሰምተዋል። የወረዳው ፍ/ቤት የግራ ቀኙን ክርክርና ማስረጃ ከመረመረ በኋላ ዐቃቤ ህግ በክስ የተጠቀሰውን የወንጀል ህግ ድንጋጌ በወንጀለኛ መቅጫ ሥነ-ሥርዓት ህግ ቁጥር 113 ንዑስ አንቀጽ 2 መሠረት በመለወጥ ተጠሪዎች በወንጀል ህግ አንቀጽ 815 ንዑስ አንቀጽ 1

የተመለከተውን የደንብ መተላለፍ ጥፋት የፈጸሙ ጥፋተኞች ናቸው በማለት ተጠሪዎች እያንዳንዳቸው በብር 80 /ሰማኒያ ብር/ መቀጮ እንዲቀጡ ወስኗል። ተጠሪዎቹ በዚህ ውሳኔ ቅር በመሰኘት ለስልጤ ዞን ከፍተኛ ፍ/ቤት አቅርበዋል። የስልጤ ዞን ከፍተኛ ፍ/ቤት የወረዳው ፍ/ቤት የሰጠውን የጥፋተኝነትና የቅጣት ውሳኔ አጽንቶታል።

ተጠሪዎች በዚህ ውሳኔ ቅር በመሰኘት ይግባኝ ለክልሉ ጠቅላይ ፍ/ቤት ሰበር ሰሚ ችሎት ይግባኝ አቅርበዋል። የክልሉ ጠቅላይ ፍ/ቤት ይግባኝ ሰሚ ችሎት የክልሉ መርማሪ ከሣሽ የሰጠው አስተያየትና የቀረበውን ክርክር ተቀብሎ ከመዘነ በኋላ የክልሉ መርማሪ ከሣሽ የተጠሪዎችን የሰበር አቤቱታ በመደገፍ የተከራከረ መሆኑን በውሳኔው በገጽ 9 ካስፈረ በኋላ የወረዳው ፍ/ቤትና የዞኑ ከፍተኛ ፍ/ቤት የሰጠውን ውሳኔ በመሻር በወረዳው ፍ/ቤት በትዕዛዝ የተዘጋው የጸሎት ቤት እንዲከፈት ትዕዛዝ ሰጥቷል።

አመልካች ሐምሌ 26 ቀን 2002 ዓ.ም በተጻፈ የሰበር አቤቱታ በዳሎቻ ወረዳ ፍ/ቤት የወረዳው መርማሪ ከሣሽ ያቀረበው የወንጀል ክስ በወንጀል መዝገብ ቁጥር 02395 ቀርቦና ክርክር ተደርጎበት ፍ/ቤቱ የጥፋተኝነትና የቅጣት ውሳኔ በተጠሪዎች ላይ ሰጥቷል። ተጠሪዎች በዚህ ውሳኔ ቅር በመሰኘት ያቀረቡትን የወንጀል ይግባኝ የስልጤ ዞን በመዝገብ ቁጥር 05761 በማየት የወረዳው ፍ/ቤት የሰጠውን የጥፋተኝነትና የቅጣት ውሳኔ አጽንቶታል።

ተጠሪዎች የወረዳው ፍ/ቤት የሰጠው የጥፋተኝነትና የቅጣት ውሳኔ የዞኑ ከፍተኛ ፍ/ቤት ማጽናቱ መሠረታዊ የህግ ስህተት ያለበት በማለት ለክልሉ ጠቅላይ ፍ/ቤት ያቀረቡት የወንጀል ሰበር አቤቱታ በሰበር መዝገብ ቁጥር 36352 ሲታይና ክርክርና አስተያየት የተደረገበት እንደሆነ በየደረጃው የተከፈቱትን መዛግብትና አመልካች ያቀረበውን ክርክር ይዘት በማየት ለመረዳት ይቻላል።

በሌላ በኩል የዳሎቻ ከተማ ማዘጋጃ ቤት ከአንደኛው ተጠሪና ከአምስተኛው ተጠሪ ጋር የከተማዋን ፕላን መከበር ማፅከል ያደረገ ክስ የፍታብሔር ክርክር ለዳሎቻ ወረዳ ፍ/ቤት አቅርቦ ጉዳይ ከወረዳው ፍ/ቤት የመዝገብ ቁጥር 02428 ክርክር ከተደረገበት በኋላ አንደኛና አምስተኛ ተጠሪ የመኖሪያ ቤት እንዲገነቡ በተሰጣቸውና በሰሩት ቤት ከመኖሪያነት ውጭ ለሆነ አገልግሎት ማዋል የሌለባቸው መሆኑ ተወስኗል። በዚህ ውሳኔ ቅር በመሰኘት አንደኛና አምስተኛ ተጠሪ የፍታብሔር ይግባኝ ለስልጤ ዞን ከፍተኛ ፍ/ቤት አቅርበዋል። የዞኑ ከፍተኛ ፍ/ቤት የአንደኛና የአምስተኛ ተጠሪን የፍታብሔር ይግባኝ በመዝገብ ቁጥር 05607 በማየት የወረዳው ፍ/ቤት የሰጠው ውሳኔ የሚነቀፍበት የህግም ወይም የፍሬ ጉዳይ ስህተት የሌለ መሆኑን ገልጾ ይግባኙን በፍታብሔር ሥነ-ሥርዓት ህግ ቁጥር 337 መሠረት ሰርዞታል። አንደኛና አምስተኛ ተጠሪ የወረዳው ፍ/ቤት በፍታብሔር መዝገብ ቁጥር 02428 የሰጠውን ውሳኔ የዞኑ ከፍተኛው ፍ/ቤት በፍታብሔር ይግባኝ መዝገብ ቁጥር 05607 ማጽናቱ መሠረታዊ የህግ ስህተት ያለበት በመሆኑን በመግለጽ ራሱን የቻለ የሰበር አቤቱታ አቅርቦው የክልሉ ጠቅላይ ፍ/ቤት በሰበር መዝገብ ቁጥር 35808 ሲመረምር ከቆየ በኋላ የፍታብሔሩን ጉዳይ የወንጀሉ ጉዳይ ከሚታይበት የሰበር መዝገብ ቁጥር 36352 ጋር በማጣመር ውሳኔ ሰጥቷል። የክልሉ ጠቅላይ ፍ/ቤት ከህግ ውጭ ሁለቱን መዛግብት በማጣመርና አግባብነት የሌላቸውን የህግ ድንጋጌዎች በመጥቀስ የሰጠው ውሳኔ መሠረታዊ የህግ ስህተት ያለበት ስለሆነ በሰበር ታይቶ እንዲታረምልን በማለት አመልክቷል።

ተጠሪዎች በበኩላቸው ጥር 9 ቀን 2003 ዓ.ም በተጻፈ መልስ በወንጀሉ መዝገብም ሆነ በፍታብሔር መዝገብ የሚነሳው ክርክርና የሚያዘው ጭብጥ ተመሳሳይ በመሆኑ የክልሉ ሰበር ችሎት ሁለቱን መዛግብት በማጣመር መርምሮ ውሳኔ መስጠቱ መሰረታዊ የህግ ስህተት የለበትም። አመልካች የመኖሪያ ቤት በመስራት እንድትገለገሉበት በተፈቀደ ቦታ ላይ ለአምልኮ አገልግሎት አውለዋል በማለት ያቀረበው ክስ በህገመንግስቱ የተረጋገጠልንን የሀይማኖትና የእምነት ነጻነት የሚጋፋ ነው። አገሪቱ ኋላ ቀር አገር በመሆኑ የመኖሪያ ሰፈር የኢንዱስትሪ ሰፈር የሚባል የሌላት ሲሆን ቤተክርስቲያንና መስጊዶችን በመኖሪያ ቤት ውስጥ ማግኘት የተለመደ ነው። ስለዚህ በመኖሪያ ሰፈር ለጸሎትና የአምልኮት ማክናወን አይቻልም በማለት አመልካች ያቀረበውን ክርክር የክልሉ ጠቅላይ ፍ/ቤት የሰበር ችሎት ውድቅ በማድረግ የሰጠው ውሳኔ መሠረታዊ የህግ ስህተት የለበትም በማለት ተከራክረዋል። አመልካች ጥር 20 ቀን 2003 ዓ.ም የተጻፈ የመልስ መልስ አቅርቧል። በመልስ መልሱ ከተማዋ እድገቷን የምትመራበት ፕላን አለ። በከተማዋ ፕላን መሠረት መስጊዶች ፣ ቤተክርስቲያንና የጸሎት ቤቶች መገንባት ሲያስፈልግ የሚገነቡበት ቦታ ተለይቷል። በፕላኑ መሠረትም የጸሎት ቤት መገንቢያ ቦታ ተሰጥቷቸው እያለ የመኖሪያ ቤታችን ተቀይሮ የጸሎት ቤት ሊሆን ይገባል በማለት ያቀረቡት ክርክር የህግ ድጋፍ የለውም በማለት ተከራክሯል።

ከስር የክርክሩ አመጣጥና በሰበር የቀረበው የጽሁፍ ክርክር ከላይ የተገለጸው ሲሆን እኛም ጉዳዩን መርምረናል። ጉዳዩን እንደመረመርነው የክልሉ ጠቅላይ ፍ/ቤት ሰበር ችሎት የወንጀል መዝገብ ቁጥር 36352 እና የፍታብሔር መዝገብ ቁጥር 35808 ጋር በማጣመር ተጠሪዎች የፈጸሙት የሁከት ተግባር የለም በማለት የሰጠው ውሳኔ በአግባቡ ነው ወይስ አይደለም የሚለውን ጭብጥ በመያዝ ጉዳዩን መርምረናል።

1. ጉዳዩን እንደመረመርነው በወረዳው ፍ/ቤት በወንጀል ተከላኝ የነበሩት ሶስቱም ተጠሪዎች የነበሩ መሆኑንና ተጠሪዎች በወረዳው ፍ/ቤት የወንጀል መዝገብ ቁጥር 02395 ዘዩን ከፍተኛ ፍ/ቤት የወንጀል ይግባኝ መዝገብ ቁ. 05761 ይግባኝ ባይ በመሆን የይግባኝ ቅሬታ ያቀረቡ በመሆኑና የወረዳውና የዞኑ ከፍተኛ ፍ/ቤት ከላይ ቁጥራቸው በተገለጸው ሁለት መዛግብት የሰጡትን የወንጀል ፍርድ በመቃወም የሰበር አቤቱታ ለክልሉ ጠቅላይ ፍ/ቤት በሰበር መዝገብ ቁጥር 36352 ማቅረባቸውን ተገንዝበናል። ስለዚህ የወረዳው ፍ/ቤትና የዞኑ ከፍተኛ ፍ/ቤት የሰጡትን የወንጀል ፍርድ በመቃወም በክርክሩ ተሳታፊ የሆኑት አምስቱም ተጠሪዎች ናቸው።

በሌላ በኩል የመኖሪያ ቤት ለመስራት የተፈቀደላቸውን ቦታና ለመኖሪያነት የሰሩትን ቤት ለአምልኮት አገልግሎት ለዘላቂነት እንዲውሉ ማድረጋቸው ተገቢ አይደለም። ከዚህ ድርጊታቸው እንዲታቀቡ ውሳኔ ይሰጥልን በማለት የፍታብሔር ክስ የመሠረተው የዳሎቻ ከተማ ማዘጋጃ ቤት ነው። የዳሎቻ ከተማ ማዘጋጃ ቤት ክስ ያቀረበው በአምስቱ ተጠሪዎች ላይ ሳይሆን በአንደኛ ተጠሪና በአምስተኛው ተጠሪ ላይ ብቻ ነው። የወረዳው ፍ/ቤት በማዘጋጃ ቤቱ የቀረበውን የፍታብሔር ክርክር በፍታብሔር መዝገብ ቁጥር 02428 በማየት ውሳኔ የሰጠ ሲሆን አንደኛና አምስተኛ ተጠሪ በዚህ ውሳኔ ቅር በመሰኘት ያቀረቡትን ይግባኝ የስልጤ ዞን ከፍተኛ ፍ/ቤት በፍታብሔር መዝገብ ቁጥር 05607 በማየት ውሳኔ ሰጥቷል። አንደኛና አምስተኛ ተጠሪዎች የወረዳውና የዞኑ ከፍተኛ ፍ/ቤት በሰጠው ውሳኔ ቅር በመሰኘት የሰበር አቤቱታቸውን ለክልሉ ጠቅላይ ፍ/ቤት የሰበር ችሎት አቅርበው የሰበር አቤቱታቸው በሰበር መዝገብ ቁጥር 35808 ሲመለከት የቆየ መሆኑን ተገንዝበናል።

የፍታብሔር ክርክር ከወንጀል ክርክር ጋር ሊጣመር የሚችልበት መሠረታዊ ሁኔታ በወንጀል ህግ አንቀጽ 101 የተደነገገ ሲሆን የፍታብሔር ክርክር የወንጀል ሰለባ የሆነ ሰው የሚያቀርበው የካሣ ጥያቄ በሆነ ጊዜ ከወንጀል ክስ ጋር ተጣምሮ እንዲወሰንለት ማመልከት እንደሚችል ይደነግጋል። በያዘነው ጉዳይ የፍታብሔር ክርክር በወንጀል ጉዳት ደርሶብናል የሚሉ ሰዎች ካሳ እንዲከፈላቸው ያቀረቡት ጥያቄ አይደለም። ከዚህ በተጨማሪ በወንጀል የሚደረገው ክርክርና በፍታብሔር በሚደረገው ክርክር የሚያዘው ጭብጥና የሚቀርቡ ማስረጃዎች እንደዚሁም የማስረጃ አመዘን ሥርዓቱ የተለያየ ነው። ከዚህ በተጨማሪ በወንጀል መዝገብና በፍታብሔር መዝገብ ተከራካሪ የሆኑት ሰዎች የተለያዩ ናቸው።

በፍታብሔር መዝገብ ተከራካሪ የሆነው የዳሎቻ ከተማ ማዘጋጃ ቤት ሲሆን አመልካች የሚከራከረው የዳሎቻ ከተማ ማዘጋጃ ቤትን በመወከል ነው። የዳሎቻ ከተማ ማዘጋጃ ቤት የሚከራከረው ከአምስቱ ተጠሪዎች ጋር ሳይሆን ከአንደኛውና ከአምስተኛው ተጠሪ ጋር ብቻ ነው። በወንጀል መዝገብ ክስ ጀምሮ የመርማሪ ከሣሽና በአምስቱ ተጠሪዎች ተከራካሪ መሆናቸውን መዝገቡ ያሳያል።

ስለሆነም የክልሉ ጠቅላይ ፍ/ቤት ሰበር ችሎት የዳሎቻ ከተማ ማዘጋጃ ቤት እና አንደኛና አምስተኛ ተጠሪ በፍታብሔር የሚከራከሩበትን የሰበር መዝገብ ቁጥር 35808 አመልካችና ተጠሪዎች ከሚከራከሩበት የወንጀል መዝገብ ቁጥር 36352 ጋር በማጣመር ማየቱ የወንጀል ህግ አንቀጽ 101 መሠረታዊ የህግ ድንጋጌ የሚጥስና መሠረታዊ የህግ ስህተት ያለበት ነው በማለት ወስነናል።

2. ተጠሪዎች ከግንቦት 22 ቀን 2001 ዓ.ም እስከ 30 ቀን 2001 ዓ.ም ጸሎት እንዲደረግ ሁኔታዎችን በማመቻቸት በአካባቢው ህብረተሰብ ላይ የድምጽ ሁከት የመፍጠር የደንብ መተላለፍ ጥፋት ፈጽመዋል በማለት የወረዳው ፍርድ ቤትና የዞኑ ከፍተኛ ፍርድ የሰጠው ውሳኔ ተገቢነት የሌለው መሆኑን ገልጾ አመልካች አስተያየትና ክርክር ያቀረበ መሆኑን የክልሉ ጠቅላይ ፍርድ ቤት የሰበር ችሎት በሰበር መዝገብ ቁጥር 36352 በሰጠው ውሳኔ በግልጽ አስፍሯል። አመልካች ተጠሪዎች የደንብ መተላለፍ ጥፋት እንዳልፈጸሙ የክልሉ ሰበር ችሎት በሰጠው አስተያየትና ባቀረበው ክርክር የተከራከረ በመሆኑ ተጠሪዎች በወንጀል ጥፋተኛ ተብለው የተወሰነባቸውን ቅጣት የክልሉ ጠቅላይ ፍርድ ቤት የሰበር ችሎት የሻረው አግባብ ነው በማለት የቀረበው የሰበር አቤቱታ የህግ መሠረት የለውም። ስለሆነም የክልሉ ሰበር ችሎት የወረዳው ፍርድ ቤትና የዞኑ ከፍተኛ ፍርድ ቤት የሰጡትን የጥፋተኝነትና የቅጣት ውሳኔ የሻረው የአመልካችን ክርክርና አስተያየት መሠረት በማድረግ በመሆኑ የክልሉ ጠቅላይ ፍርድ ቤት የሰበር ችሎት የወንጀልን ጉዳይ በተመለከተ በሰበር መዝገብ ቁጥር 36352 የሰጠው ውሳኔ መሠረታዊ የህግ ስህተት የለበትም። ስለሆነም የክልሉ ጠቅላይ ፍርድ ቤት የወረዳው ፍርድ ቤትና የዞኑ ከፍተኛ ፍርድ ቤት የሰጡትን የጥፋተኝነትና የቅጣት ውሳኔ በመሻር የሰጠውን ውሳኔ በወንጀልኛ መቅጫ ሥነ-ሥርዓት ህግ ቁጥር 195 ንኡስ አንቀጽ 2/ለ/1 መሠረት አጽንተናል።

በአጠቃላይ የክልሉ ጠቅላይ ፍርድ ቤት የፍታብሔር ክርክር የያዘውን የሰበር መዝገብ ቁጥር 35808 ከወንጀል መዝገብ ቁጥር 36352 ጋር በማጣመር አይቶ መወሰኑ መሠረታዊ የህግ ስህተት ያለበት ነው። የወንጀልን ጉዳይ በተመለከተ በመዝገብ ቁጥር 36352 የሰጠው ውሳኔ መሠረታዊ የህግ ስህተት የለበትም በማለት ወስነናል።

ው ሣ ኔ

1. የደቡብ ብሔር ብሔረሰቦችና ህዝቦች ክልል ጠቅላይ ፍ/ቤት የሰበር ችሎት በዳሎቻ ወረዳ ፍርድ ቤት በወንጀል መዝገብ ቁጥር 02395 የሰጠውን የጥፋተኝነትና የቅጣት ውሣኔና የስልጤ ዞን በወንጀል ይግባኝ መዝገብ ቁጥር 05761 የሰጠውን ውሣኔ በመሻር ተጠሪዎች ከቀረበባቸው የወንጀል ክስ በነጻ እንዲሰናቡ በሰበር መዝገብ ቁጥር 36352 የሰጠው ውሣኔ ጸንቷል።
2. የክልሉ ጠቅላይ ፍርድ ቤት ሰበር ችሎት አንደኛ ተጠሪና አምስተኛ ተጠሪ የዳሎቻ ወረዳ ፍርድ ቤት ከዳሎቻ ከተማ ማዘጋጃ ቤት ጋር የነበራቸውን የፍታብሔር ክርክር በማየት በፍታብሔር መዝገብ ቁጥር 02428 የሰጠው ውሣኔ የስልጤ ዞን ከፍተኛ ፍርድ ቤት በፍታብሔር መዝገብ ቁጥር 05607 ማጽናቱ መሠረታዊ የህግ ስህተት አለበት በማለት በሰበር መዝገብ ቁጥር 35808 ያቀረቡትን ክርክር የወንጀሉ ጉዳይ ከሚታይበት የሰበር መዝገብ ቁጥር 36352 አጣምሮ መወሰኑ መሠረታዊ የህግ ስህተት ያለበት ስለሆነ ተሸሯል።
3. የክልሉ ጠቅላይ ፍርድ ቤት አንደኛ ተጠሪና አምስተኛ ተጠሪ በሰበር መዝገብ ቁጥር 35808 ያቀረቡትን የሰበር አቤቱታ አመልካች የዳሎቻ ከተማ ማዘጋጃ ቤትን በመወከል ያቀረበውን ክርክር የወረዳ ፍርድ ቤትና የዞኑ ከፍተኛ ፍርድ ቤት የፍታብሔሩን ጉዳይ በተመለከተ የሰጡትን ውሣኔና ለውሣኔያቸው መሠረት ያደረጓቸውን የህግ ድንጋጌዎች በመመርመር ውሣኔ እንዲሰጥበት ጉዳዩን በፍታብሔር ሥነ-ሥርዓት ህግ ቁጥር 391/1/ መሠረት መልሰን ልክንለታል።
4. በዚህ ፍርድ የወጡትን ወጪና ኪሣራ ግራ ቀኙ ለየራሳቸው ይቻሉ።
መዝገቡ ወደ መዝገብ ቤት ይመለስ

የማይነበብ የአምስት ዳኞች ፊርማ አለበት

እ.ከ